

Відгук опонента

доктора економічних наук, професора
Гончаренко Оксани Григорівни
на дисертацію

Хоменка Олега Борисовича на тему

«Управління продуктивністю команд ІТ-компаній в умовах повної розподіленості»

подану на здобуття ступеня доктора філософії за галуззю науки

07 Управління та адміністрування

спеціальність 073 Менеджмент

Актуальність теми дослідження

Проблематика управління продуктивністю команд ІТ-компаній в умовах повної розподіленості на даний час є важливим і актуальним питанням. Для ІТ-сектору така модель роботи стала не тимчасовим рішенням, а новим стандартом ведення бізнесу, який відкриває доступ до глобального ринку талантів, проте одночасно створює низку нових управлінських викликів. В умовах повної розподіленості традиційні підходи до управління персоналом і контролю продуктивності втрачають свою ефективність. На перший план виходять питання побудови цифрового робочого середовища, забезпечення ефективної комунікації між членами команди, підтримка високого рівня мотивації та залученості працівників, формування корпоративної культури, заснованої на довірі, автономності та відповідальності. Особливого значення набуває впровадження сучасних методів оцінки результативності праці, використання систем управління проєктами, аналітики продуктивності та цифрових інструментів координації командної роботи. Таким чином, актуальність даної тематики визначається об'єктивною потребою в теоретичному осмисленні та практичному вдосконаленні існуючих підходів до управління продуктивністю діяльності ІТ-компаній в умовах повної розподіленості, підвищення ефективності використання людського капіталу та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності ІТ-компаній в умовах цифрової економіки.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційну роботу виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідних робіт Національного університету «Чернігівська

політехніка», а саме: «Стратегічне управління підприємствами в умовах війни та післявоєнної відбудови» (номер державної реєстрації 0124U004476, 2024-2027 рр.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Ознайомлення з текстом дисертації дає підстави констатувати актуальність досліджуваної проблематики, наявність чітко визначених завдань, а також елементів наукової новизни, що свідчить про високий рівень виконаного дослідження. Поставлену в роботі мету дослідження досягнуто, вона повною мірою відповідає обраній темі. Дисертаційна робота характеризується високим рівнем структурованості, логічністю викладу матеріалу, глибиною опрацювання теоретичних і прикладних аспектів досліджуваної проблематики, а також належним рівнем обґрунтованості сформульованих висновків і рекомендацій. Високий рівень обґрунтованості та достовірності отриманих результатів підтверджується використанням широкої джерельної бази, що включає як теоретико-аналітичні наукові праці, так і нормативно-правові акти, офіційні статистичні дані. Обґрунтованість наукових результатів забезпечується використанням комплексу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження.

Структура та зміст дисертаційної роботи. Відповідність дисертації встановленим вимогам

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, відповідають вимогам до досліджень у галузі науки Управління та адміністрування, спеціальності 073 Менеджмент. Дисертація містить усі необхідні структурні компоненти

У першому розділі дисертаційної роботи автором ґрунтовно досліджено теоретико-методичні засади управління продуктивністю ІТ-компаній в умовах повної розподіленості. Заслужовує на увагу проведений аналіз еволюції наукових поглядів щодо визначення сутності поняття «управління

продуктивністю ІТ-підприємств», що дозволив узагальнити існуючі підходи та виокремити сутнісні характеристики цієї категорії. Заслуговує на увагу розкриття особливостей організації діяльності та управління продуктивністю розподілених ІТ-команд, зокрема визначення ключових чинників, які впливають на ефективність їх функціонування. Науковий інтерес становить запропонований автором методичний підхід до управління продуктивністю в розподілених командах, який характеризується системністю, враховує специфіку сучасних ІТ-підприємств та має практичну спрямованість.

У другому розділі дисертаційної роботи автором проведено ґрунтовний аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку вітчизняних ІТ-компаній в умовах повної розподіленості та виявити ключові тенденції розвитку галузі та чинники, що визначають ефективність функціонування ІТ-підприємств. Заслужують на увагу порівняння національного та міжнародного інституційно-правового середовища діяльності ІТ-компаній, що дало змогу комплексно оцінити вплив нормативно-правового забезпечення на організацію роботи розподілених команд.

Особливий науковий інтерес становить проведена автором комплексна оцінка рівня продуктивності ІТ-команд в умовах повної розподіленості, яка відзначається системністю, аналітичною обґрунтованістю та є основою розробки практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління продуктивністю.

У третьому розділі дисертаційної роботи автором розроблено методичний підхід до управління продуктивністю в розподілених ІТ-компаніях, який характеризується науковою обґрунтованістю, комплексністю та практичною спрямованістю, що підтверджує його практичну значущість та доцільність використання для вдосконалення систем управління продуктивністю розподілених ІТ-компаній. Також слід відзначити, запропоновані автором шляхи підвищення продуктивності ІТ-команд та розроблений організаційно-економічний механізм управління продуктивністю, який характеризується комплексністю, логічною побудовою та практичною спрямованістю. Заслуговує на увагу економіко-математичне моделювання

впливу штучного інтелекту на продуктивність ІТ-команд, яке підтверджує високий рівень володіння автором сучасним інструментарієм наукових досліджень, підвищує обґрунтованість отриманих результатів та свідчить про їх прикладну цінність.

Виклад матеріалу є послідовним, логічно структурованим, що дозволяє прослідкувати взаємозв'язок між теоретичними положеннями, результатами аналізу та запропонованими практичними рекомендаціями.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Детальний аналіз наукових результатів дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що дослідження містить низку теоретичних і науково-методологічних положень, які розвивають науку управління та адміністрування, у частині поглиблення знань про управління продуктивністю команд ІТ-компаній в умовах повної розподіленості в умовах глобалізації ринків і цифровізації економіки. Отримані автором результати характеризуються науковою обґрунтованістю, внутрішньою узгодженістю та практичною спрямованістю, що підтверджує їх значущість для розвитку науки управління та адміністрування, а також можливостей практичної реалізації розроблених рекомендацій у діяльності ІТ-компаній.

До найбільш вагомих результатів, що містять елементи наукової новизни, доцільно віднести:

- запропоновану автором інтегральну модель оцінювання продуктивності команд ІТ-компаній в умовах повної розподіленості на основі Cognitive Value Framework, яка забезпечує комплексне оцінювання продуктивності команди як багатфакторної соціально-економічної системи;
- удосконалено організаційно-економічний механізм управління продуктивністю розподілених ІТ-команд, що створює підґрунтя для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо підвищення ефективності їх діяльності;
- подальший розвиток методичних засад сценарного аналізу впливу технологій штучного інтелекту на продуктивність ІТ-команд, що розширює

інструментарій оцінювання ефективності використання цифрових технологій у процесі управління розподіленими командами;

- удосконалено системний підхід до дослідження еволюції продуктивності в управлінні ІТ-командами, який відображає перехід від класичного до сучасного багатовимірного розуміння продуктивності;

- удосконалено стратегічні напрями підвищення продуктивності ІТ-команд, що враховують особливості функціонування розподілених команд, цифрової взаємодії та використання технологій штучного інтелекту;

- подальший розвиток понятійно-категоріального апарату в частині уточнення сутності поняття «продуктивність команди ІТ-компанії», що сприяє підвищенню теоретичної обґрунтованості оцінювання продуктивності в умовах повної розподіленості.

Основні положення дисертаційної роботи відображені в наукових публікаціях автора, які відповідають встановленим вимогам щодо кількості та якості наукових праць для здобуття ступеня доктора філософії, а їх зміст повною мірою відображає результати проведеного дослідження.

Практичне значення результатів дослідження

Практичне значення дисертаційної роботи полягає в тому, що сформульовані теоретичні, методологічні та науково-практичні положення можуть бути використані у процесі розробки та ухвалення управлінських рішень, спрямованих на підвищення продуктивності команд ІТ-компаній в умовах повної розподіленості.

Так, положення та рекомендації, викладені в дисертаційній роботі впроваджені в практичну діяльність, що підтверджується відповідними довідками:

- Управлінням цифрової трансформації, інформаційних технологій, розвитку електронних та адміністративних послуг Чернігівської обласної державної адміністрації (довідка № 01-25/314 від 14.04.2026 року) щодо застосування наукового підходу до оцінки інтегрального показника

продуктивності команди в умовах повної розподіленості та стратегічних напрямів підвищення продуктивності працівників.

- DataScope systems Limited (довідка № hr-217 від 08.09.2025 р.), Rokcorp Solutions Limited (довідка № 54 від 17.10.2025 р.), ТОВ «Елекс» (довідка №153 від 07.10.2025 р.), ТОВ «Школа Сьогодні» (довідка №45 від 10.04.2026 р.) щодо застосування наукового підходу до оцінки інтегрального показника продуктивності команди в умовах повної розподіленості, та стратегічних напрямів підвищення продуктивності працівників.

- У діяльності ТОВ «А1 Консалтинг» (довідка № 33а від 24.09.2025 р.) використано запропоновані автором положення щодо проведення анкетування для оцінювання досвіду та стану здоров'я спеціалістів.

Також окремі результати впроваджено в освітній процес кафедри менеджменту та адміністрування Національного університету «Чернігівська політехніка» під час викладання навчальних дисциплін «Сервіс-менеджмент», «Міжнародний менеджмент», «Управління персоналом», «Project Management» та «Комунікативний менеджмент» (довідка № 202/08-505 від 17.03.2026 р.).

Отже, результати дисертаційної роботи мають вагоме практичне значення, оскільки сприяють підвищенню продуктивності розподілених ІТ-команд, удосконаленню процесів управління продуктивністю та забезпеченню ефективного функціонування ІТ-компаній в умовах повної розподіленості.

Повнота викладу наукових результатів дисертації в опублікованих працях

За темою дослідження опубліковано 14 наукових праць, з яких 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття, що включена до міжнародної наукометричної бази Web of Science, 9 тез доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Таким чином, публікаційна активність здобувача відповідає встановленим вимогам до апробації та оприлюднення результатів дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а основний зміст дисертації належним чином висвітлено у наукових публікаціях.

Автором дотримано вимоги п.8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами від 19 травня 2023 р. № 502), щодо кількості публікацій, відповідності опублікованим результатам тим, що містяться у дисертації, апробації її основних положень.

Дотримання норм академічної доброчесності

За результатами аналізу всіх представлених матеріалів не виявлено фактів, що могли б свідчити про порушення принципів академічної доброчесності. Всі основні положення роботи базуються на достовірних даних, сучасних теоретичних підходах і практичних дослідженнях. Запозичені ідеї та результати досліджень інших авторів здійснено з дотриманням вимог чинного законодавства України у сфері авторського права та внутрішніх нормативних документів закладу вищої освіти щодо забезпечення академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

1. Автор обґрунтовано розглядає фреймворк SPACE (Satisfaction, Performance, Activity, Communication, Efficiency) як сучасну концепцію оцінювання продуктивності ІТ-команд. Водночас перспективним напрямом подальших досліджень може бути її адаптація до умов повної розподіленості, зокрема в частині оцінювання окремих складових продуктивності з урахуванням асинхронної взаємодії, роботи в різних часових поясах, рівня цифрової зрілості організації та використання технологій штучного інтелекту (с. 85–86).

2. Заслуговує на увагу запропонована автором система часткових індексів оцінювання рівня продуктивності, що охоплює індекси швидкості потоку, когнітивної якості, досвіду та здоров'я, а також бізнес-ефективності. Разом із тим доцільним видається більш детальне обґрунтування методики їх формування, зокрема складу показників, визначення вагових коефіцієнтів та

механізму інтегрування часткових індексів у єдиний інтегральний показник продуктивності (с. 93–94).

3. Незважаючи на ґрунтовність дослідження національного та міжнародного інституційно-правового середовища функціонування ІТ-компаній, перспективним напрямом подальшого розвитку роботи може бути більш детальне висвітлення впливу окремих нормативно-правових інструментів на ефективність управління продуктивністю в умовах повної розподіленості (підрозділ 2.2).

4. Не применшуючи наукової цінності отриманих результатів, зазначимо, що подальше розширення емпіричної бази дослідження та апробація запропонованого методичного підходу на ІТ-компаніях із різними організаційними моделями, напрямками діяльності та рівнем цифрової зрілості сприятимуть підвищенню рівня верифікації, узагальнюваності та універсальності сформульованих автором положень (підрозділ 2.3).

5. Позитивної оцінки заслуговують запропоновані автором сценарії використання технологій штучного інтелекту в управлінні продуктивністю розподілених ІТ-команд (підрозділ 3.3). Разом із тим подальшого методичного обґрунтування потребує розробка кількісних критеріїв вибору відповідного сценарію залежно від рівня продуктивності команди, особливостей організації управління та ступеня інтеграції технологій штучного інтелекту, що сприятиме розширенню можливостей практичного застосування запропонованих автором рекомендацій.

Проте слід зазначити, що наведені зауваження мають рекомендаційний характер, не знижують достатньо високий рівень дисертаційної роботи і не впливають на загальну позитивну оцінку. Відмічені дискусійні положення можуть знайти відображення у подальших дослідженнях автора.

Загальні висновки та оцінка дисертації

Дисертаційна робота Хоменка Олега Борисовича на тему «Управління продуктивністю команд ІТ-компаній в умовах повної розподіленості» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, виконаним на належному

теоретичному, методичному та прикладному рівнях. Отримані теоретичні та практичні результати є вагомим внеском в розвиток сучасної науки управління та адміністрування. Досліджувана тематика за своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, їх теоретичним і практичним значенням, ступенем обґрунтованості наукових положень, сформульованих у висновках і практичних рекомендаціях, повнотою викладу матеріалу у наукових статтях та апробації на наукових конференціях повною мірою відповідає спеціальності 073 «Менеджмент».

Дисертаційна робота за змістом, структурою, обсягом та оформленням відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) та «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 23 березня 2016р. № 261 (зі змінами й доповненнями від 19 травня 2023р. № 502) та вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами від 19 травня 2023р. № 502). Зазначене дозволяє зробити висновок, що Хоменко Олег Борисович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри гуманітарних дисциплін
Пенітенціарної академії України

Оксана ГОНЧАРЕНКО